

EL TEATRE

Les estrenes

No podem pas felicitar l'empresa del teatre Novetats per l'encert que ha tingut en triar l'obra amb què ha inaugurat aquesta temporada: *La Segona Joventut*. La comèdia de Pompeu Crehuet és alguna cosa que està per dessota de la producció a què ens tenia acostumats aquest autor que, sense llençar-se a cap arrencada genial, s'anava mantenint dintre una discreció de força bon to en tota la comèdia. Hem d'esperar una

la de Romea per haver-ho fet amb *L'Hostal de la Glòria*, de Josep Maria de Sagarra. Amb aquest nou poema dramàtic, Sagarra reprèn aquell seu teatre ruralista que comença amb *Fidelitat*. La semblança més o menys llunyana que existeix entre un tema i l'altre d'aquestes dues produccions, ens faria situar-les també dintre del mateix cicle. En *L'Hostal de la Glòria*, però, Sagarra ens ha donat, a més d'un poema com

Sagarra llegint «L'Hostal de la Glòria» al saló del Romea

altra avinentesa per poder aplaudir Pompeu Crehuet en la mida que es mereix. Per distreure'ns de la mala impressió que ens deixa *La Segona Joventut*, vingué admirablement la farsa grotesca de *Les Tres Gràcies*, de Josep Maria de Sagarra. Una peça lleugera i divertida, interpretada a la manera de la *commedia dell'arte*, a la qual Sagarra fa algunes felices escapades, en les quals juga la seva fantasia.

Contribueixen a donar-nos aquella impressió de farsa i d'irreal desitjada per l'autor el vestuari dels personatges, la seva caracterització, el decorat i la disposició de les distintes escenes que van succeint-se. Allò que no hi acompanya tant és el moviment i el gest dels actors i la seva manera de parlar.

Si ens hem vist privats de felicitar l'empresa de Novetats per la seva inauguració de temporada amb l'obra de Crehuet, estem ben contents de poder lloar l'encert de

tots els seus, rosos d'envergadura lírica, la peça teatral més complexa i més densa de psicologia que ha sortit del seu talent.

Els personatges que ens passen pel davant en aquest poema són bon tros més humans i més vius que els de la més gran part dels de les produccions anteriors de Sagarra. La psicologia de cada un dels tipus que se'ns presentaven se'ns donaven a conèixer massa sovint sense matissos i amb un relleu excessiu els uns en els seus defectes i els altres en les seves qualitats. Ara Sagarra complica els seus caràcters i ens ha donat matisacions tan excel·lents com la d'aquest tipus exuberant de Glòria, riquíssim de contrastos i de gradacions, el d'Andreu, més sobri i més concentrat, però igualment complex i profund.

Si alguna vegada el joc i el combat de les passions i els sentiments dels protagonistes sembla que es deixatin llangorososament en un altre diàleg, en el qual hom va brodat variacions sobre coses ja repetides, en episodis accidentals a allò que és la trama de l'assumpte, Sagarra ho fa servir per anar caracteritzant més i més cada personatge. Per aquells que fugen de matisacions anímiques i els interessa només allò que és ocasió pura i crua, això és veritablement un gran defecte.

Per nosaltres ho seria que, situada l'acció al primer terç del segle passat, els personatges facin ús de modismes que no nasqueren fins molts anys després.

Igualment ho seria el fet que per boca d'un personatge—Santaló—hom ens faci saber que «a Madrid han donat garrot a Riego», única referència que, amb el vestuari dels personatges, ens col·loca en un temps determinat, car no hi ha després cap més incident gros o petit que ens faci veure que ens trobem en aquella època. La reacció que assassinà Riego (que no fou agorrotat, com diu Santaló, sinó penjat) pot justificar la vinguda del nou jutge, però llavors la destitució d'aquest no en queda prou amb el fet que «tingués les ungles massa llargues». Aquesta causa hauria pogut ésser molt bé la de la destitució de l'anterior—i fins també la de la de tots dos—; hom hauria deixat tranquil Riego, i s'hauria evitat de fer referència a una circumstància històrica que, a més d'ésser innecessària en el teatre de Sagarra, al qual convé més—en cert sentit—la imprecisió i la vaguetat, en posar l'acció en un temps donat, fa nosa i tot.

Però hem de pensar que ens trobem davant d'un teatre completament *sui generis* en el qual aquests detalls realistes no compten. El caràcter poètic de l'obra ens obliga a passar per alt aquestes coses que, podem considerar ben negligibles i petites al costat de les grans qualitats de *L'Hostal de la Glòria*, al costat de la fluida riquesa dels versos que acompanyen l'acció, del llenguatge abundós, pintoresc i gràfic de Sagarra, del qual van desapareixent les expressions massa fisiològiques i, sense perdre turgència, guanya finor i suavitat.

L'obra és presentada de bellíssima manera amb decorat i figurins de Fontanals, el qual ens ha donat ja bones proves del que val.

JOAN CORTES

La Xirgu al Goya

La senyora Xirgu, actriu eminent de l'escena castellana, l'única actriu trágica espanyola d'ara, segons acord oficial de la crítica no menys oficial del país, tots els anys per aquest temps, després d'haver descansat durant les calor de la seva casa de Badalona i pres el sol a la platja, recalca al Teatre Goya, on sol realitzar una lluita temporada de tardor. Temporada que ve a ésser el tanteig de forces, l'entrenament preparatori de les campanyes d'hivern, per províncies i per Madrid. Si això ho fan els boxadors després d'una temporada de descans per tal de retrobar llur forma, per què no han de fer-ho, i amb més motiu, les figures eminentes de l'escena? La senyora Xirgu fa tantament aprofitant la temporada del Goya com un recurs preciós per a exercitar la seva musculatura teatral i la de la seva companyia, poc o molt reblanida—la musculatura, no pas la companyia—per les vacances d'estiu.

I els costums, al teatre també, formen lleis. És per això que avui l'actuació de la senyora Xirgu al Goya constitueix un esdeveniment important de la vida teatral barcelonina, a més d'un pretext per al lluitament de les classes distingides de la ciutat. En certa manera vénen a substituir les que duïen a cap a Barcelona, tots els anys, quan es trobava en l'apogeu de la glòria i del prestigi, l'aristocràtic matrimoni Guerrero-Mendoza. Temporades brillants en tots sentits, però en les quals la representació teatral gairebé quedava relegada a la categoria modesta de pretext.

Compareix la senyora Xirgu de braç amb les primeres fresques i les primerenques barbaques de castanyera. La seva temporada podria ésser incorporada al calendari, car assenyalava els primers freds.

Aquesta vegada ha començat amb una represa de Jacint Benavente, *Más fuerte que el amor*; obra ja coneguda del públic i jutjada, per la crítica, car fou estrenada a Madrid a començaments de segle, i d'aquella data fins avui, representada per tota mena de companyies a tots els escenaris d'Espanya i d'Amèrica.

Es tracta d'una obra feta expressa per a presentació d'una companyia, car és apta per al lluitament personal de cada un dels seus components i especialment de la primera actriu—en aquest cas la senyora Xirgu, naturalment—, la qual obtingué un triomf personalíssim.

Ja en sortir a escena fou saludada amb aplaudiments entusiastes per la distingida concurrència que omplia el teatre; en caure la cortina fou acomiadada amb una càlida ovació del públic.

La senyora Xirgu, com a actriu, és quelcom d'important. Té una veu limitada, però deliciosa, apta especialment per a l'expressió patètica. La seva pose, el seu gest, solen—potser una mica encaratat—, donar una gran dignitat a les seves interpretacions.

L'obra—que pot ésser considerada com una estrena—té totes les característiques de les obres de Benavente. Verbalisme portat fins a les darreres conseqüències; que ofega, com una riada, l'argument—el poc argument, l'ombra d'acció o conflicte que sol utilitzar el senyor Benavente per a bastir les seves comèdies exuberants d'ingenio, de sutileza i de verbalisme—que el desvia de la trajectòria lògica que hauria de seguir i es converteix en un pretext per a discursar des de l'escena, i donar lliçons de moral, que resulten col·locades, unes vegades per força i altres de trascantó. El senyor Benavente és un especialista expert en l'art de la prestidigitació teatral. Tota la seva obra, en conjunt, n'és una demostració palpable i brillant. Us l'imagineu que surt a les taules vestit de smoking i amb el barret a la mà. De dins d'aquest n'extreu un objecte i el mostra al públic. És l'argument: «Ho veieu? I us l'ensenyava, somrient, per tots cantons.—Toqueu-lo, toqueu-lo; no hi ha trampa. És de debò.» El torna a posar dins del barret, fa unes quantes manipulacions àgils, i aquell argument es converteix en un mostrari de flocs violats, de cintes de colors enlluernadors. L'argument ha desaparegut i us heu d'accontentar amb allò altre. Si no és el que voleu, almenys és agradable i, fet i fet, heu passat l'estona, que és el que es tractava de demostrar.

JAUME PASSARELL

Memòries de la Karsavina

Thamar Karsavina ha sabut, com només ho saben els elegits, donar forma a l'impalpable. Ha sabut, no tan sols visualitzar la música, sinó també donar forma, moviment i color a les imatges moridores que aquesta música fa néixer en el cor i en el cervell. Thamar Karsavina ha sabut agermanar meravellament emoció i tècnica. Una tècnica durament apresada, ferriament superada, i completament oblidada després, per a poder

horrible. Però va triomfar. Els fanàtics, els balletòmans, l'aplaudiren fervorosament. I Skalkovski, el principal crític dels Ballets, va dedicar-li unes paraules benèvols. I la seva fama va créixer. Coneix Bakst que havia debutat amb el decorat d'*Edip* per al Teatre Alexandrinski. I coneix també Nijinski, aleshores completament ignorat. En 1906, Nijinski anava a sortir de l'Escola i ningú no s'havia fixat encara en aquesta «vuitena meravella del món», com el titula la Karsavina. Els professors no l'estimaven gaire. «Aquest noi no segueix la música», deia un d'ells.

La darrera part d'aquest llibre és dedicada als ballets russos de Diaghilew. Aquest, cervell prodigiós, ric en una capacitat creadora formidable, havia ja fundat a Rússia la famosa revista *Mir Iskousstva* (El món nou), a l'entorn de la qual es reuniren els millors elements de l'art rus—Benois, Dobujinski, Sudeikin, Lanceray, Somov—i el títol de la qual serveix encara per a designar tota una època. En 1908, Diaghilew havia portat aquests artistes a París, i havia organitzat algunes representacions de *Boris Godunov*. I en 1909, forma una troupe de ballet per a llançar una temporada russa a París. I debuten al Châtelet. Fou un gran esdeveniment. Jean-Louis Vaudoyer, que ha prologat les *Memòries* de la Karsavina, diu que el debut dels Ballets Russos a París fou, per molts joves artistes, al començament del segle vint, el que la Roma antiga havia estat per Poussin i per David, el que les catedrals gòtiques havien estat per als romànics, el que els frescos del *quattrocento* havien estat per als pre-rafaelites anglesos. Això dona una idea de l'acollida entusiasta que París va reservar a la gent de Diaghilew. La Karsavina va triomfar plenament. I per les pàgines del seu records van passant tots els èxits dels Ballets Russos que avancen en progressió creixent. El llançament de Stravinski, descobert per Diaghilew, amb *L'ocell de foc*, *L'espectre de la rosa*, la consagració de Nijinski. I els nou vinguts. Satie, Falla, Poulenc, Auric, etc.

Fins que tot s'acaba amb la mort de Diaghilew en l'atmosfera molt ballet rus de Venècia. Ara, la Karsavina, casada amb un anglès, s'ha fixat a Londres, en el barri de Regent's Park. Per al públic de Londres, que l'adora, l'estrella del Teatre Mariinski compon i dansa espectacles sobre músiques antigues i noves, espectacles d'un gust fantàstic i d'una perfecció exquisida.

SEBASTIÀ GASCH

Retrat recent de la Karsavina

realitzar amb magnífica facilitat les més difícils performances.

Ara, Thamar Karsavina, la primeríssima dansarina dels Ballets Russos, ha publicat les seves memòries en un llibre que acaba de sortir: *Les souvenirs de Karsavina* (Llibreria Plon, edit. Col·lecció «Choses vives»). Aquest llibre és un document valuósíssim sobre aquells famosos Ballets Russos que han mort amb Diaghilew. Un document directe i de primera mà. S'ha vessat molta tinta a l'entorn d'aquest tema. Tots els que l'han tractat, però, han estat o crítics o tècnics o compiladors. Aquesta és la primera vegada que un dels col·laboradors més antics de Diaghilew empena la tasca de traçar la història de la magnífica creació d'aquest gran organitzador i creador.

Les memòries de la Karsavina. És la història, contada amb un estil espontani i viu, d'un ofici més dur que el de picapedrer. Ofici evocat en un ambient estrany i pintoresc per al lector occidental. La Karsavina era filla del primer ballari del Ballet Imperial. La primera vegada que va entrar en contacte amb el teatre fou a Sant Petersburg, en la funció de comiat del seu pare. Des d'aquell dia, la seva gran ambició fou d'esdevenir dansarina. Fou de formar part del «Carreer del Teatre». Així s'anomenava l'edifici del Conservatori de la Dansa.

Després de sofrir uns exàmens severíssims, relatius al treball moral, físic i intel·lectual, s'obrí davant la Karsavina la perspectiva de dotze anys d'una vida austera i monacal en l'Escola Imperial de Dansa. Destinades al teatre, les pensionistes eren preservades com de la pesta de tot contacte amb el món. Només sortien al carrer dues vegades l'any: per Pasqua i per Nadal. Educació aparentment absurda, però plena de seny al fons. Una disciplina absoluta era necessària per a concentrar els temperaments artístics vers un objecte únic. Durant aquests anys de reclusió, va conèixer la gran Anna Pavlova. Aquesta, mancada de virtuosisme, no era gaire apreciada pels seus professors en aquella època en la qual Legnani agabellava totes les atencions.

Acabats els anys d'apprententatge, la Karsavina va ingressar al Teatre Mariinski. Va entrar com a corifeu amb 720 rubles per any. I aviat li confiaren el seu primer gran rol en un ballet en un acte: *El despertar de Flora*. Va sortir a escena amb un trac

Teatre Català Novetats

GRAN COMPANYIA CATALANA

Direcció: C. CAPDEVILA

Avui: **ESPECTACLES PER A INFANTS.** El formidable èxit de Josep M. Folch i Torres, **LES ARRACADES DE LA REINA**

Amyerich, Gálceran, la Morera i Jiménez Sales us faran riure de debò.

Nit: **TERTÚLIA CATALANISTA.** **VACANCES REIALS** i **UN COP D'ESTAT**

Disabte, recstrena de la gran comèdia de Moïnar, versió de Carles Soldevila.

Modes per a senyor i senyora No deixeu de veure l'estampa grotesca de Josep M. de Sagarra.

LES TRES GRÀCIES Es despatxa a Comptaduria.

FÈMINA

Marion Davies

en la seva creació

=PAPÁ=

SOLTERÓN

Hispano Suiza

Camions i Camionetes

Fàbrica d'Articles de Viatge

Joan Casanovas i Compania

Especialitat en Caixes d'automòbils, Baguls, Maletes, Maletes - Armars

Tallers, 26. - Telèfon 10623

NOVETATS EN CAMISES

Jaume I, 11

Telèf. 11655

CAPITOL i KURSAAL

JOAN CRAWFORD

DANZAD, LOCOS, DANZAD

Un film que fa sentir, que fa pensar

Producció Metro Goldwin Mayer

Teatre Català Romea

COMPANIA VILA-DAVI

Avui dijous tarda, a les 5: Inauguració dels «Espectacles per a Infants». Estrena de **LES AVENTURES D'EN TITELLETA**

Nit: i totes les nits, a un quart d'onze, **L'Hostal de la Glòria**

L'obra definitiva de Josep M. de Sagarra.

URODONAL

neleja la sang intoxicada per l'àcid úric

L'URODONAL és un bon preparat d'acció, eficaç i el recomana amb freqüència.

Dr. L. P. SIBER

Catedràtic de Patologia de la Facultat de Medicina de Barcelona

GRÀFIC INDICADOR DELS LLOCS A ONT ES LOCALITZA EL REUMA

LES ARTS — DISCOS

El monument a Pi i Margall PROJECTOR

Amb tot i haver parlat diverses vegades d'aquesta qüestió, avui voldríem tornar a insistir. Després d'haver recollit totes les dades possibles referents als projectes de l'escultor Blai, i estudiar degudament el problema, sense apassionaments polítics, mantenim el nostre criteri de refusar aquest projecte; però, en canvi, ens plau fer constar que rectifiquem la solució que abans

«monumental» acordada. Vingué el 14 d'abril i aleshores es desfermà la demagògia més insospitada com a suport d'una plataforma política. El raonament ja el sabem: com que als reaccionaris monàrquics els molestava el monument a Pi i Margall, s'havia d'erigir tot seguit, fos com fos. Per fer enrabiar, doncs, les panteres negres de la reacció, tots els altres pacífics ciutadans havíem de sacrificar-nos a la contemplació i presència d'un altre monument, resum apoteósic del mal gust modernista de finals de segle.

Val a dir, però, que aquesta demagògia, sortosament, no ha prosperat. Un diari, tan poc suspecte de reaccionari com L'Opinió, ha prescindit des del primer moment de tota plataforma política, per enfocar la qüestió en els termes estrictament estètics i urbanístics. Ens plau reconèixer-ho, i cal agrair-ho.

Deixant de banda la política, anem concretament al nostre tema.

Comencem per analitzar els tres dictàmens enviats a la Comissió.

El dictamen de l'Associació d'Arquitectes de Catalunya, després d'un raonat estudi del projecte de l'escultor Blai, per a emplaçar-lo en la cruïlla del Passeig de Gràcia i d'Avinguda del 14 d'Abril, informa en sentit rotundament desfavorable a aquest emplaçament; i no sols pel projecte de Blai, sinó també per tot altre possible monument de dimensions més reduïdes.

Tres llocs aconsella: l'un en l'Avinguda del 14 d'Abril enfront de la que fou residència reial, l'altre en una futura plaça en els terrenys del Turó Parc, i el darrer en el cim de Montjuïc, amb motiu d'alguna nova urbanització.

No negarem que aquests tres llocs siguin més indicats pel projecte de Blai que el de la cruïlla esmentada, però nosaltres no els recomanaríem de cap de les maneres, perquè entenem que no són prou cèntrics, i per tant restarien importància a l'homenatge projectat.

El dictamen tramès per l'admirat escultor Josep Llimona i l'arquitecte Pere Domènech, coincideix amb l'anterior quant al criteri de no acceptar la cruïlla del Passeig de Gràcia i d'Avinguda del 14 d'Abril com a lloc adequat per situar-hi el monument d'en Blai. L'indret recomanat per aquests dos artistes és la Plaça de Tetuan. Al nostre entendre, aquesta plaça és, evidentment, un lloc encertat per aixecar-hi un monument, però no el de Pi i Margall, per al qual voldríem un emplaçament de major categoria.

El dictamen de l'arquitecte Manuel Vega i March (q. e. p. d.) és partidari de col·locar l'obra projectada per Blai a la cruïlla esmentada. El judici d'En Vega i March, respecte el projecte de Blai, era: «En su parte escultórica, admirable y verdaderamente afortunado. En su parte arquitectónica, no tan admirable y, desde luego, mucho menos afortunado; lo que es sensible, pues todo monumento, sean cualesquiera sus manifestaciones representativas, es esencialmente un conjunto de Arquitectura.»

Veïem, doncs, que a l'autor de l'únic dictamen favorable a l'emplaçament citat, no li acaben de satisfer les condicions arquitectòniques del projecte de Blai. Creiem innecessàriament remarcar la decisiva importància dels elements arquitectònics en una obra de tal empresa.

El principal raonament que exposa el senyor Vega i March en defensa de la col·locació del monument a la referida cruïlla, és perquè «ponga digno remate a la belleza del Paseo de Gracia, enlazándolo con la Avenida de Alfonso XIII (anotem que l'escrit porta data del 6 de desembre de 1930), no en forma de uno de tantos cruces, sino destacándolo como solución de continuidad a favor de ellas».

De manera que la justificació essencial d'aquest emplaçament, és la de provocar — gràcies a les enormes dimensions — una solució de continuïtat en la perspectiva del Passeig de Gràcia.

Hem de recordar que aquest objectiu ja fou aconseguit en temps de la Dictadura, amb la font terminal dedicada a Minerva. Per experiència coneixem el deplorable resultat d'aquesta solució urbanística. Seria, per tant, lamentable, seria denigrant haver d'enderrocar, després, un monument dedicat a un

sar el greu problema del tràfec que motivaria l'erecció del projecte de Blai en el lloc esmentat. Sols direm que el coeficient d'ocupació que s'admet com a promedi en vies de regular tràfec, és 0'25, i en el nostre cas (amb una planta de 18 metres de diàmetre) resulta de 0'76. I amb aquest coeficient, no és possible ordenar la circulació i ni tan sols practicar-la.

Perquè un monument situat en el centre d'aquella cruïlla no fos un destorb per a la circulació de vehicles en direcció rectilínia, l'àrea de la seva planta hauria d'ésser molt reduïda; màxim cinc metres de diàmetre. Però, aleshores segurament trobaríem que el volum de l'obra seria insuficient per a la finalitat a què està destinada i ensems mi-grada com element decoratiu emplaçat en aquell lloc.

Adhuc cal fer aïment que un monument no es deu situar en el centre d'una cruïlla on constantment circula tota mena de tràfec. Per la dignitat de l'obra és necessari un cert espai de repòs al seu voltant, en el qual hom pugui venerar-la i admirar-la, per tal de retre homenatge a la personificació del monument.

Per tot això, rectifiquem el criteri que temps enrera havíem exposat en defensa de

POSTAL DE MANOLO.—Manolo es posa la boina una mica espel·lida, donant-se un cop al clatell. Clatell de Manolo, poblat i turbulent de cabells grisos. Portava una papellona de vidre damunt del nas. Ai, Manolo! Com devien entabanar les mosses. Ara vénen aci, a sentir-lo, mentre modela el cap de la senyoreta Equis, a Sant Feliu de Codines, sota una llum exacta de quaranta cinc graus d'obliquïtat. Manolo parla de París i de Premià de Dalt. Ai, Manolo, anem. Massa etiqueta! Agafeu la bufanda, la samarreta, el bastó corb, i anem carretera enllà, si les vostres paraules de pebre poden repicar sobre els cimals. I ens en anem. I se'n va ell, carretera avall, bambolejant, saltant sobre el seu reuma, llençant crits, amenaçant marxants, explicant facècies, xiulant, tafanejant, cantant, rient, sobre la terra roja vallesana, modelable i precisa com cap altra.

NO INAUGUREU, oh pintors!, les vostres exposicions ciutadanes fins al moment precis que els models de tardor, per a senyores, siguin llençats a la popular admiració. Tingueu en compte, oh artistes!, que si la pintura està de moda en els salons mundans, les vostres teles il·lusionades són simplement pretextos perquè les altres teles — les dels vestits — siguin exposades damunt dels cossos nus, una mica iodats, de les immigrants de la ciutat rejevenida de llums. Tants triomfs hauréu vosaltres com elles. La victòria d'un model sobre d'un altre motivarà segurament una alegria dilapidadora que es transmetrà al marit, aquell qui comprarà el vostre quadre per a penjar-lo, cuidadament penjat a l'inrevés, a la sala de rebre.

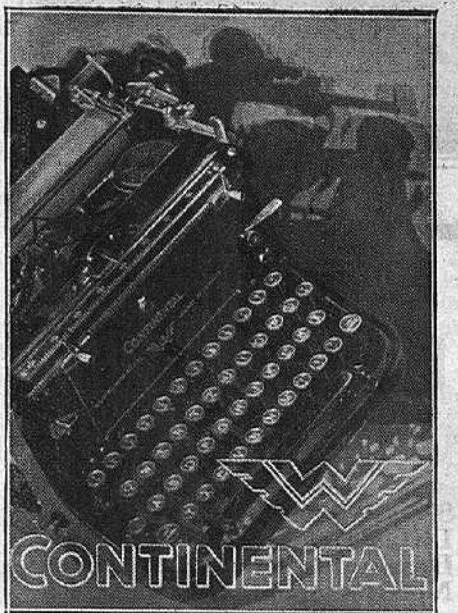
QUIN DIMONI munta la ploma de Xavier Nogués, i li desendola les figures hieràtiques i profundes? Perquè aquells homúnculs escarransits semblen eixits de sota dels mantells solemnes, amb riota de bergant que sorpren un àngel. Un dia sortien — com aquelles bèsties monstruoses de Brueghel, de Patinir, del Bosco —, se li escapaven materialment de la ploma, Xavier Nogués, dignificador de la tragèdia, va desvirtuar la força dramàtica dels fills que, com a les llegendes, eren concebuts per obra de dimoni. Fou aleshores que els va posar aquells bigotassos de raspall de sabates, deixant-los eternament grotescos i inofensius. — P.

GUTENBERG, S. A.

Maquinària, Tipus, Filletatge de bronze, Tintes i Utillatge per les Arts Gràfiques

Agullers, 1 i Via Laietana, 4
Tel. 15524 - BARCELONA

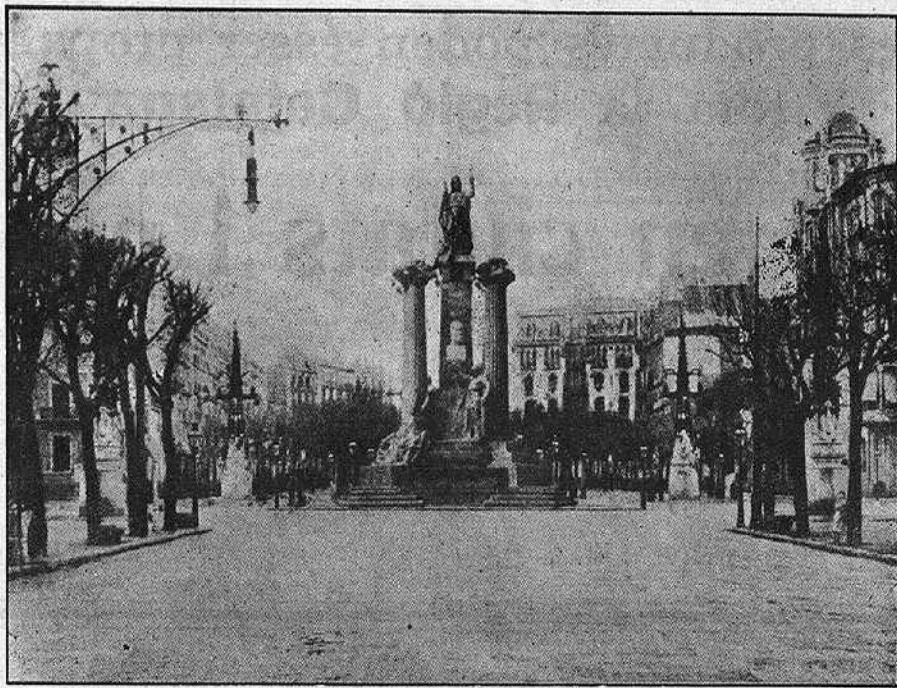
La màquina d'escriure de qualitat

CASA ORBIS

F. FERRER AYMAR

Clarls, 5 : Telèfon 19763
BARCELONA

L'aspecte que presentaria la cruïlla del Passeig de Gràcia i la Diagonal amb l'enorme embalum del monument

dels il·lustres presidents de la primera República Espanyola.

Hem de fer constar, a més, la nostra estranyesa de veure que el dictamen del senyor Vega i March no té cap paràgraf referent al greu problema de la circulació.

Havent analitzat els dictàmens, passem ara a exposar el nostre punt de vista.

El projecte de Blai. — Al nostre entendre, aquest projecte és inacceptable, no sols col·locat en la cruïlla del Passeig de Gràcia i d'Avinguda del 14 d'Abril, sinó en cap altre indret de la ciutat. Amb tot i reconèixer que hi han alguns comptats fragments escultòrics d'apreciable estima, el seu conjunt és deplorable. Fem constar, tot seguit, que el seu autor sols es limita a plasmar la forma de monument que li fou indicada. Ens plau remarcar aquest fet, en desgruge del distingit escultor senyor Blai. Malgrat tot, refusen aquest projecte per considerar-lo estèticament insuficient a l'alta finalitat que persegueixim.

L'emplaçament. — Un dels llocs menys a propòsit per erigir el monument de Blai és la cruïlla esmentada. En una urbanització radial com la d'aquest indret de la ciutat, no hi escauria la forma d'un monument que presenta: a front principal, dues façanes laterals i un punt de vista posterior de menor importància. Aquest projecte — deixant a part el seu valor intrínsec — seria més indicat per al final d'una gran avinguda; però no en mig d'una cruïlla on la visualitat ha d'ésser igualment preferent en tots els seus punts de mira.

A més, les grans dimensions de l'obra (més de vint-i-un metres d'alçada), són desproporcionades al lloc d'emplaçament.

Per aconseguir els punts de vista que reclama l'obra, necessitaríem distàncies tres o quatre vegades majors de les que disposem en aquell indret. Malgrat tot, hi hauria, també, una desproporció entre l'excessiu volum de la massa i l'escassa distància als edificis que l'envolten.

La circulació. — Ens falta espai per expo-

la solució ideada per Carles Soldevila a La Publicitat i proposada per Lluís Massot en una sessió municipal, d'erigir un obelisc en el centre de la cruïlla esmentada.

Creiem, doncs, que s'ha de refusar el centre d'aquesta cruïlla com a lloc d'emplaçament, pels inconvenients d'ordre urbanístic, ensems que per motius d'ordre moral.

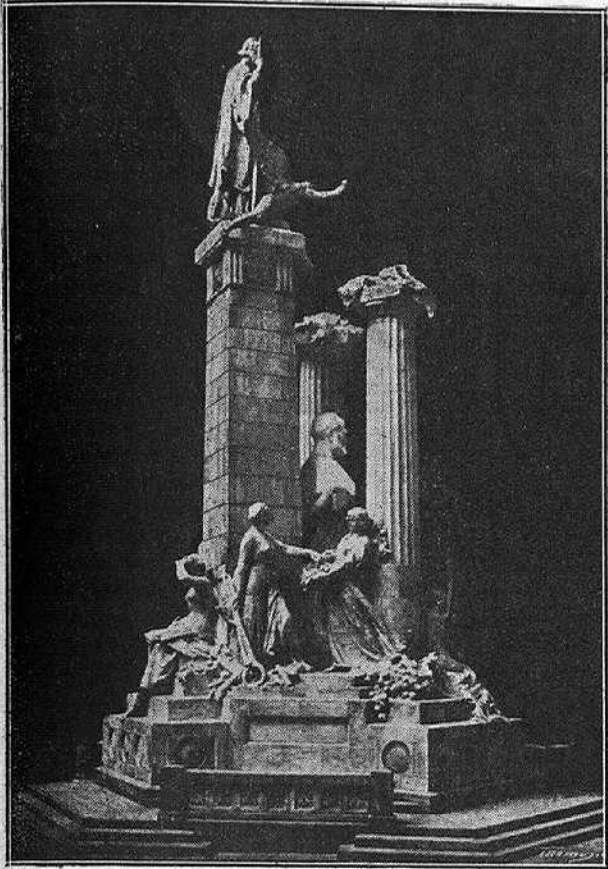
La solució que proposem. — A poca distància d'aquest centre comença el parterre comprès entre l'Avinguda del 14 d'Abril i la font terminal del Passeig de Gràcia. En aquest parterre central és on recomanem l'emplaçament del monument a Pi i Margall. Sens dubte, el lloc seria més escaient, guanyaria de categoria i s'evitaria el problema de la circulació.

Aquesta solució seria semblant a l'adoptada pel cèlebre escultor Carpeaux en la seva famosa fontana de l'Avinguda de l'Observatoire a París. Allí, com en el nostre cas, hi ha una cruïlla de diversos carrers davant d'un passeig central superior. I, amb tot i que a París l'espai de la cruïlla és molt més gran que el de Barcelona, el monument de Carpeaux està situat en el començament del passeig central superior.

No cal considerar l'admirable troballa de l'obra de Carpeaux. En el lloc que proposem podria obtenir-se un resultat semblant. I encara que no hi ha els castanyers de l'Avinguda de l'Observatoire, els platans del Passeig de Gràcia suplirien aquells per a emmarcar, així mateix, el futur monument, el qual hauria d'ésser, al nostre entendre, en forma que no obstruís la perspectiva del Passeig de Gràcia. I per la prompta solució, encarregaríem un projecte de monument de les característiques anotades, als intel·ligents arquitectes municipals senyors Florensa, Vilaseca i Falguera, que tant excel·liren en la reforma de les Cases Consistorials.

Aquesta és, doncs, la solució que creiem més adequada per honorar dignament la memòria de l'egregi patrici Francesc Pi i Margall.

MÀRIUS GÍFEDA

Maqueta del projecte de l'escultor Miquel Blai

haviem proposat per una altra que, naturalment, considerem superior.

Abans d'analitzar el problema concret, recordem breument que l'aspecte polític s'ha infiltrat, indegudament, en una qüestió essencialment estètica.

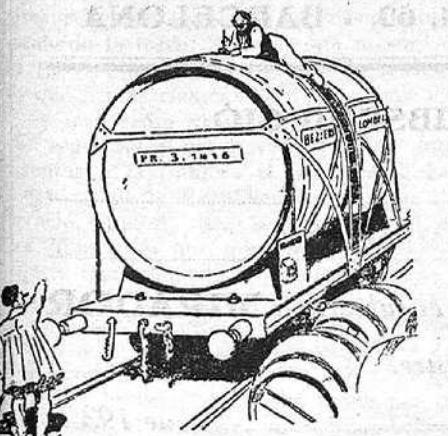
En temps de la monarquia ens fèiem càrrec de les poques probabilitats que tenia l'erecció d'un monument a Pi i Margall. Però a tots els republicans d'abans del 14 d'abril que teníem tractes amb el ram de les belles arts, no ens dolia aquest perllongat ajornament de l'homenatge a l'autor de Les Nacionalitats, perquè amb la realització del projecte de Blai hauríem fet un greu tort i ridiculitzat la memòria del nostre eminent patrici. Preferíem que no tingués monument, abans de dedicar-li l'atzagaïada

el paper de fumar català més antic i acreditat

Rda. St. Pere, 24 Barcelona

—Ep! Què feu aquí dalt?

—Campanya per l'abaratiment de les sub-sistències. Prescindo dels intermediaris en el consum del vi.

(Le Rire, París)

L'estiuejant que torna sense diners ni bil·let. — Quin sobresalt! Em pensava que era el revisor!

(Punch, Londres)

—Escolta, mamà; què en fan dels cotxes atrotinats?

—Els venen a ton pare.

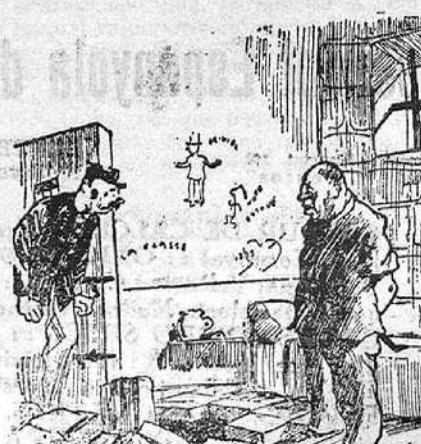
(The Passing Show, Londres)

—Em doneu unes localitats que estan darrera una columna!

—No val la pena d'amoinar-s'hi. Fan una obra molt dolenta.

(Judge, Nova York)

El pres (molt oportú).—Entreu, entreu. Mireu el que han fet les rates aquesta nit.

(Ric et Rac, París)

ANUNCIANTS...!

Una moderníssima organització completa en publicitat

Pel·lícules de dibuixos animats

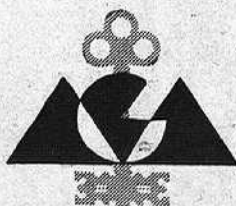
mudes i sonores - patent num. 121288 - aplicades al servei de la tècnica publicitària, us l'ofereix:

"AGENCIA GENERAL DE ANUNCIOS"

Vostres productes poden ésser propagats amb èxit segur per tota la **Regió Catalana i Illes Balears**

200 cinemes en ciutats i poblacions de categoria

BARCELONA: Fontanella, 10, 1.er, 2.ª - Tel. 16606

Avinguda Menéndez Pelayo, 85, 1.er: MADRID

ENCARREGUEU
ELS VOSTRES IMPRESOS
ARTÍSTICS I COMERCIALS ALS

TALLERS GRÀFICS
PATRICI ARNAU

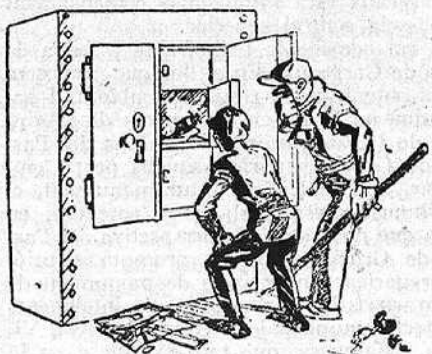
VERDAGUER I CALLÍS, 3, 5 I 7
(D'AVANT DEL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA)

ES LA CASA MÉS PERFECCIONADA EN LLIBRES RATLLATS, DE LUXE I EN TOTA CLASSE D'ENQUADERNACIONS. - ELEGÀNCIA I ECONOMIA EN ELS ENCARRECS. - EN CAS DE URGÈNCIA DEMANEU-LOS PEL TELÈFON

14856

—Deixeu-lo estar, deixeu-lo estar! És aquell que s'empassa sabres a la fira!
(Judge, Nova York)

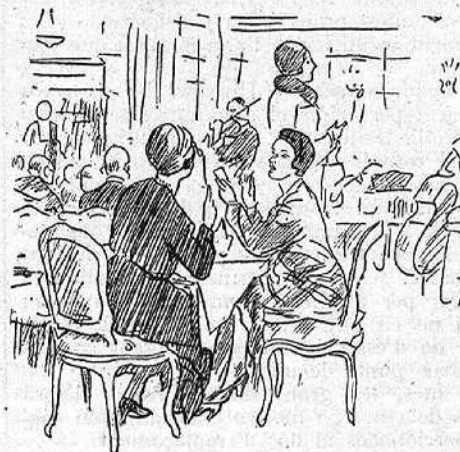

LA CRISI ALEMANYA

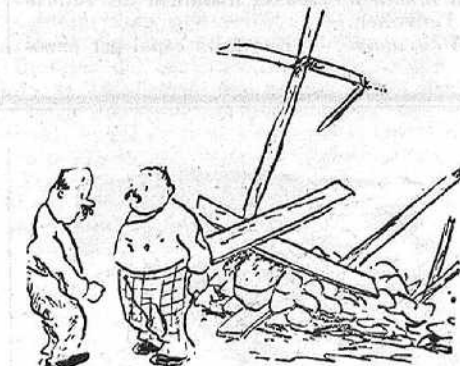
—Tanta feina, per trobar-hi només un tros de salsitxa!
—Pobre home! Deixem-hi cinc marcs, Karl?
(Lustige Blätter, Berlín)

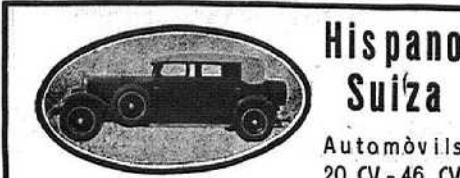
El jutge.—Ara, digueu el que feieu el 22 de juny de 1929, a les vint-i-dues i trenta quatre minuts.
L'acusat.—Era a casa, mirant el rellotge i el calendari.
(Life, Nova York)

—Saps alguna cosa d'aquesta dona?
—A penes res... només quatre coses per dir-ne una mica de mal...
(Punch, Londres)

—Vés a avisar el contractista que la bastida s'ha ensorrat.
—Ja ho sap. És a sota.
(Pages gaies, Yverdon)

Hispano Suiza

Automòbils
20 CV - 46 CV

¡NERVIOSOS!

Prou de patir inútilment, gràcies a les acreditades **GRAGEES POTENCIALS DEL DR. SOIVRÉ** que combaten d'una manera còmoda, ràpida i eficaç la

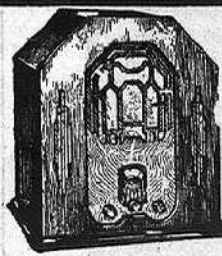
Neurastenia, Impotència (en totes les seves manifestacions), mal de cap, cansament mental, perduda de memòria, vertigens, fatiga corporal, tremolors, dispepsia nerviosa, palpitations, histerisme i trastorns nerviosos en general de les dones i tots els trastorns orgànics que flueixen per causa o origen esgotament nerviós.

Les **Gragees potencials del Dr. Soivré**, més que un medicament són un element essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós, regenerant el vigor sexual propi de l'edat, conservant la salut i prolongant la vida; indicades especialment als esgotats en la seva joventut per tota mena d'excessos, als que verifiquen treballs excessius, tant físics com morals o intel·lectuals, esportistes, homes de ciència, financers, artistes, comerciants, industrials, pensadors, etc., aconseguint sempre, amb les **Gragees potencials del Dr. Soivré**, tots els esforços o exercicis fàcilment i disposant l'organisme per reprendre's sovint i amb el màxim resultat, arribant a l'extrema vellesa i sense violentar l'organisme amb energies pròpies de la joventut.

Basta pendre un flascó per convèncer-se'n

Venda a 5'50 ptes. flascó, en totes les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i Amèrica

NOTA.—Dirigit -se i trameten 0'25 ptes. en segells de correu per al franqueli a Oficines Laboratoris Sòkhar, carrer del Ter 16, Barcelona, rebreu gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament i tractament d'aquestes malalties.

IDEAL

RECEPTOR RADIO AMERICA
DE 4, 5, 6, 7, 8, y 9 TUBOS

SUPER-HETERODIN, DINAMICS, TUBOS
PENTODE MULTI-MU

EN VENDA A LES
MILLORS CA/ES DEDI
CADA/AL ARTICLE

DISTRIBUIDOR
PER A E/PANYA

CASA PUJOL

HOSPITAL 41
BARCELONA

Suscriviu-vos a MIRADOR

Pelai, 62. - BARCELONA

BUTLLETI DE SUBSCRIPCIÓ

El Sr.

que viu a

carrer..... n.º..... es subscriu a **MIRADOR**

pel preu fixat de 2'50 ptes. trimestre.

de de 193.....

Signatura

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correus: Apartat 180
Telèg.: "Carburos"

BARCELONA
Mallorca, 232

Telèfon 73013

CARBUR DE CALCI: Fabriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99 %, DE PURESA, Fabriques a Barcelona, València i Còrdova :: ACETILEN DISSOLT, Fabriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova :: FERRO MANGANES i FERRO SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fideles i peces seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BOMBES, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS, GRATIS